TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2008. gada 17. aprīlī *

Lieta C-197/06

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Voorzitter van de rechtbank van koophandel te Hasselt* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2006. gada 28. aprīlī un Tiesā reģistrēts 2006. gada 3. maijā, tiesvedībā

Confederatie van Immobiliën-Beroepen van België VZW,

Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars

pret

Willem Van Leuken.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], tiesneši K. Šīmans [*K. Schiemann*] (referents), J. Makarčiks [*J. Makarczyk*], P. Kūris [*P. Kūris*] un Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*],

* Tiesvedības valoda — holandiešu.

ģenerāladvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],
sekretārs M. A. Godisārs [*M.-A. Gaudissart*], nodaļas vadītājs,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2007. gada 6. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Confederatie van Immobiliën-Beroepen van België VZW* un *Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars* vārdā — S. Bīrs [*S. Beer*], *advocaat*,

— van Loikena [*Van Leuken*] vārdā — P. Berbens [*P. Berben*] un H. Lamons [*H. Lamon*], *advocaten*,

— Nīderlandes valdības vārdā — K. Viselsa [*C. Wissels*], pārstāve,

— Eiropas Savienības Padomes vārdā — F. Florindo Hihons [*F. Florindo Gijón*], K. Mihūla [*K. Michoel*] un A. M. Kolerta [*A.-M. Colaert*], pārstāvji,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — H. Stēvlbeks [*H. Støvlbæk*] un V. Vilss [*W. Wils*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1988. gada 21. decembra Direktīvu 89/48/EEK par vispārēju sistēmu tādu augstākās izglītības diplomu atzīšanai, ko piešķir par vismaz trīs gadu profesionālo izglītību (OV 1989, L 19, 16. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 14. maija Direktīvu 2001/19/EK (OV L 206, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Direktīva 89/48"), kā arī EKL 49. pantu.

2 Šis lūgums izteikts tiesvedībā, kurā lūgts konstatēt, ka nav ievērots izbeigšanas rīkojums, kas ietverts *Voorzitter van de rechtbank van koophandel te Hasselt zetelend zoals in kortgeding* (Haseltas Tirdzniecības tiesas priekšsēdētājs pagaidu noregulējuma tiesvedībā) 2003. gada 10. janvāra spriedumā lietā, ko pret van Loikenu ierosinājusi *Confederatie van Immobiliën-Beroepen van België VZW* (Beļģijas nekustamā īpašuma mākleru apvienība *ASBL*, turpmāk tekstā — "*CIB*"), kā arī *Beroepsinstituut van Vastgoedmakelaars* (Nekustamā īpašuma mākleru profesionālais institūts, turpmāk tekstā — "*BIV*") par konkrētu viņa profesionālo darbību Beļģijā saistībā ar reglamentēto nekustamā īpašuma māklera profesiju.

Atbilstošās tiesību normas

Direktīva 89/48

3 No Direktīvas 89/48 preambulas trešā un ceturtā apsvēruma izriet, ka tās mērķis ir ieviest vispārēju sistēmu diplomu atzīšanai, lai ļautu Eiropas pilsoņiem strādāt profesijās, kurām attiecīgajā dalībvalstī ir nepieciešama pēcvidusskolas izglītība.

4 Saskaņā ar tās 2. pantu Direktīva 89/48 attiecas uz jebkuru dalībvalsts pilsoni, kurš vēlas veikt reglamentētu kvalificētu darbu attiecīgajā dalībvalstī kā pašnodarbināta persona vai darbinieks.

5 Šīs direktīvas 3. panta pirmās daļas b) punktā paredzēts: ja attiecīgajā dalībvalstī, lai sāktu vai veiktu reglamentētu kvalificētu darbu, ir vajadzīgs diploms, šīs dalībvalsts kompetentā iestāde nedrīkst, pamatojoties uz nepietiekamu kvalifikāciju, atteikt dalībvalsts pilsonim (turpmāk tekstā — "kandidāts") atļauju sākt vai veikt attiecīgo kvalificēto darbu ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi attiecas uz tās pilsoņiem, ja kandidāts, pirmkārt, pēdējos desmit gados ir veicis attiecīgo kvalificēto darbu divus gadus ar pilnu slodzi citā dalībvalstī, kas nereglamentē šo kvalificēto darbu, un, otrkārt, viņam ir zināmiem kritērijiem atbilstošu oficiālu kvalifikāciju apliecinājumi.

6 Neraugoties uz Direktīvas 89/48 3. pantu, tās 4. pants ar zināmiem nosacījumiem, kas ir izklāstīti šajā pantā, atļauj attiecīgajai dalībvalstij pieprasīt, lai kandidāts sniegtu apliecinājumu par noteikta laikposma profesionālo pieredzi, pabeigtu adaptācijas

laikposmu, kas nepārsniedz trīs gadus, vai veiktu kvalifikācijas atbilstības pārbaudi (turpmāk tekstā — "līdzsvarojoši pasākumi"). Šajā 4. pantā noteikti atsevišķi līdzsvarojošiem pasākumiem piemērojami noteikumi un nosacījumi.

7 Saskaņā ar šīs direktīvas 4. panta 1. punkta b) apakšpunkta trešo daļu attiecīgajai dalībvalstij, kas nosaka līdzsvarojošos pasākumus, principā ir jādod kandidātam tiesības izvēlēties starp adaptācijas laikposmu un kvalifikācijas atbilstības pārbaudi. Tomēr profesijām, "kuru praksē ir nepieciešamas precīzas attiecīgās valsts tiesību aktu zināšanas un attiecībā uz kurām konsultāciju un/vai palīdzības sniegšana saistībā ar valsts tiesību aktiem ir būtisks un pastāvīgs profesionālās darbības aspekts", attiecīgā dalībvalsts, atkāpjoties no šī principa, drīkst noteikt vai nu adaptācijas laikposmu, vai arī kvalifikācijas atbilstības pārbaudi.

Beļģijas tiesības

8 1976. gada 1. marta pamatlikuma, kas nosaka profesionālā nosaukuma un pakalpojumus sniedzošu intelektuālo profesiju aizsardzību (1976. gada 27. marta *Belgisch Staatsblad*, 3604. lpp.), kas grozīts ar 1998. gada 10. februāra programmlikumu (1998. gada 21. februāra *Belgisch Staatsblad,* 4889. lpp., turpmāk tekstā — "pamatlikums"), 3. pantā noteikts:

"Saskaņā ar šo likumu neviens kā pašnodarbināta persona nedrīkst strādāt pamatdarbu vai papilddarbu reglamentētā profesijā vai izmantot šīs profesijas nosaukumu, ja vien šīs personas vārds nav minēts šo profesiju praktizējošo personu tabulā vai stažieru sarakstā vai ja vien, dzīvodama ārzemēs, šī persona nav saņēmusi atļauju strādāt šajā profesijā *ad hoc*.

Ja darbu reglamentētā profesijā veic juridiska persona, iepriekšējā daļa ir piemērojama vienīgi tam vai tiem šīs juridiskās personas vadības darbiniekiem, rīkotājiem vai aktīvajiem partneriem, kas personīgi veic reglamentētu darbību vai kuri faktiski vada šo darbību veicošos dienestus. Ja šādu personu nav, pirmajā daļā noteiktais pienākums attiecas uz šim nolūkam norīkotu juridiskās personas vadības darbinieku vai rīkotāju, vai aktīvo partneri.

[..]"

9 Attiecībā uz nekustamā īpašuma mākleriem pamatlikums tika ieviests ar Karaļa 1993. gada 6. septembra rīkojumu par nekustamā īpašuma māklera profesionālā nosaukuma un profesijas aizsardzību (1993. gada 13. oktobra *Belgisch Staatsblad,* 22447. lpp.), kas grozīts ar Karaļa 1996. gada 2. maija rīkojumu (1996. gada 8. jūnija *Belgisch Staatsblad,* 15773. lpp.). Šī grozītā Karaļa rīkojuma 2. pantā noteikts, ka:

"Neviens kā pašnodarbināta persona nedrīkst strādāt pamatdarbu vai papilddarbu nekustamā īpašuma māklera profesijā vai izmantot profesijas nosaukumu "*B.I.V.* apstiprināts nekustamā īpašuma mākleris" vai "nekustamā īpašuma mākleris stažieris", ja vien šīs personas vārds nav minēts [*BIV*] izveidotā šo profesiju praktizējošo personu tabulā vai stažieru sarakstā vai ja vien, dzīvodama ārzemēs, šī persona nav saņēmusi atļauju strādāt šajā profesijā *ad hoc*. [..]"

10 Šī paša grozītā Karaļa dekrēta 6. pantā noteikts:

"Iekļaušana profesiju praktizējošo personu tabulā ir pakārtota apmierinošai viena gada stāža pabeigšanai.

[Diploma, kas prasīts citā Eiropas Kopienu dalībvalstī vai 1992. gada 2. maija Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.) dalībvalstī, lai tajā varētu sākt vai veikt darbu nekustamā īpašuma māklera profesijā,] turētāji no stāža ir atbrīvoti. Tomēr Direktīvas [89/48] 4. panta [1. punkta b) apakšpunktā] uzskaitītajos gadījumos, lai tos varētu iekļaut profesiju praktizējošo personu tabulā, [*BIV*] izpildstruktūra var tiem noteikt — pēc [kandidāta] izvēles — vai nu pabeigt adaptācijas laikposmu, vai iziet kvalifikācijas atbilstības pārbaudi.

[..]"

11 Beļģijas 1991. gada 14. jūlija likuma par komercpraksi un patērētāju informēšanu un aizsardzību (1991. gada 29. augusta *Belgisch Staatsblad*, 18712. lpp.) 93. pantā paredzēts:

"Ir aizliegta ikviena darbība, kas ir pretrunā godīgai komercpraksei un ar kuru pārdevējs kaitē vai var kaitēt viena vai vairāku citu pārdevēju profesionālajām interesēm."

12 Šī likuma 95. panta pirmajā daļā noteikts:

"Tirdzniecības tiesas priekšsēdētājs konstatē šī likuma noteikumus pārkāpjošas darbības esamību un izdod rīkojumu to izbeigt, pat ja tā ir krimināli sodāma."

Nīderlandes tiesības

13 No apsvērumiem, ko Nīderlandes valdība un Eiropas Kopienu Komisija sniegušas tiesas sēdē, izriet, ka kopš 2001. gada 1. marta nekustamā īpašuma māklera profesija Nīderlandē vairs netiek reglamentēta.

Pamata lieta un prejudiciālie jautājumi

Pamata lietas dalībnieki

14 *CIB* ir saskaņā ar Beļģijas tiesībām dibināta bezpeļņas apvienība, kuras mērķis atbilstoši tās statūtiem ir aizstāvēt Beļģijā apstiprināto nekustamā īpašuma mākleru intereses. *BIV* ir saskaņā ar Beļģijas publiskajām tiesībām dibināta juridiska persona, kurā apvienojušies Beļģijā apstiprinātie nekustamā īpašuma mākleri.

15 Van Loikens ir nekustamā īpašuma mākleris, kas reģistrēts un darbojas Nīderlandē. Tas savā darbībā izmanto komercnosaukumu "Grensland Makelaars — onderdeel Van Leuken vastgoed" (turpmāk tekstā — "*Grensland*"). Saskaņā ar van Loikena sniegto informāciju, kas jāpārbauda iesniedzējtiesai, viņš ir specializējies Beļģijā atrodošos nekustamo īpašumu pārdošanā Nīderlandes klientiem. Savu biroju viņš ir izveidojis bijušajā muitas postenī uz Nīderlandes un Beļģijas robežas.

Izbeigšanas procedūra

16 2002. gada 11. martā van Loikenam tika izsniegta tiesas pavēste iesniedzējtiesas izskatāmajā lietā, ko, iesniegdamas prasību par izbeigšanu, ierosinājušas *CIB* un *BIV*, kuras viņam pārmeta, ka viņš Beļģijā strādā nekustamā īpašuma māklera profesijā, pārkāpjot pamatlikuma 3. pantu, un līdz ar to pārkāpj 1991. gada 14. jūlija likuma 93. pantu.

17 Ar 2003. gada 10. janvāra spriedumu šī prasība tika atzīta par pieņemamu un lielā mērā pamatotu. Van Loikenam tika aizliegts "sniegt nekustamā īpašuma māklera pakalpojumus un mutvārdos vai rakstveidā, vai jebkādā citā veidā sevi stādīt priekšā kā starpnieku, lai pārdotu, nopirktu, apmainītu, īrētu vai cedētu nekustamo īpašumu, nekustamā īpašuma tiesības un uzņēmējdarbības fondus, kuri attiecas uz nekustamo īpašumu Beļģijā, ar to saprotot, ka šis aizliegums ir spēkā tikai līdz brīdim, kad [van Loikens] būs izpildījis spēkā esošā Beļģijas un Eiropas tiesiskā regulējuma prasības".

18 Turklāt van Loikenam tika piespriests naudas sods EUR 3 700 apmērā par katru konstatēto pārkāpumu pēc tam, kad būs beidzies sešu mēnešu termiņš pēc sprieduma izsniegšanas; maksimālais kopējais naudas soda apmērs ir EUR 100 000.

19 Šajā izbeigšanas procedūrā van Loikens apgalvoja, ka, tā kā viņa birojs atrodas Nīderlandē, nekustamā īpašuma māklera darbību Beļģijā viņš nav veicis un ka, lai arī viņš ir bijis starpnieks Beļģijā esošo nekustamo īpašumu pārdošanā, reklāmas darbības veiktas tikai Nīderlandē. Šie argumenti tika noraidīti ar šādu tekstu:

"Nevar pamatoti apstrīdēt, ka [van Loikens], lai arī nav konstatēts, ka, veikdams savu starpnieka darbību, lai pārdotu Beļģijā esošus nekustamos īpašumus, viņš

izmantotu vietējos nekustamā īpašuma māklerus, tomēr veic zināmu darbību arī Beļģijā, piemēram, pavada potenciālos pircējus, apmeklējot pārdodamo īpašumu. Diez vai šo [pavadīšanu] var uzskatīt par sekundāru darbību. Ievērojot [attiecīgās] profesionālās darbības raksturu, nevar pamatoti apstrīdēt, ka [van Loikens] katrā ziņā veic būtisku savas māklera darbības daļu vietā, kur atrodas nekustamais īpašums, neatkarīgi no viņa biroja adreses vai reklāmas medija."

Atļaujas pieteikums, lai nekustamā īpašuma māklera profesijā Beļģijā varētu strādāt "ad hoc"

20 Kamēr izbeigšanas procedūra vēl nebija pabeigta, van Loikens 2002. gada 15. maijā iesniedza *BIV* pieteikumu, lai saņemtu atļauju nekustamā īpašuma māklera profesijā Beļģijā strādāt *ad hoc*.

21 *BIV* šo pieteikumu apmierināja ar priekšnosacījumu, ka van Loikenam ir jāiztur kvalifikācijas atbilstības pārbaude deviņās tiesību jomās. Kā norāda *BIV*, darbam nekustamā īpašuma māklera profesijā ir vajadzīgas labas nekustamā īpašuma tiesību zināšanas plašā nozīmē. Tāpat *BIV* uzskatīja, ka visās ar pakalpojumu sniegšanu saistītajās profesijās pienākums informēt uzskatāms par tik būtisku, ka kandidāts nevar tikt no tā atbrīvots. Turklāt konsultēšana un/vai palīdzība Beļģijas tiesību jautājumos ir būtiska un neatņemama nekustamā īpašuma māklera profesionālās darbības daļa. Tādēļ *BIV* uzskatīja par nepieciešamu van Loikenam noteikt kvalifikācijas atbilstības pārbaudi, nevis dot viņam iespēju izvēlēties vai nu adaptācijas laikposmu, vai šādu pārbaudi.

22 Ņemot vērā kvalifikācijas atbilstības pārbaudē ietverto tiesību jautājumu apjomu, van Loikens nolēma uz šo pārbaudi neierasties.

Van Loikena darbības reorganizācija

23 Van Loikens apgalvo, ka viņš savu darbību reorganizējis tā, lai izpildītu 2003. gada 10. janvāra spriedumā ietverto izbeigšanas rīkojumu. Šajā sakarā viņš 2003. gada 30. septembrī noslēdza sadarbības līgumu ar Beļģijā reģistrētu un *BIV* apstiprinātu nekustamā īpašuma mākleri van Astenu [*van Asten*] (turpmāk tekstā — "sadarbības līgums").

24 Saskaņā ar šo līgumu van Loikens turpmāk lūdza van Astenu, kas tika iecelta par *Grensland* rīkotāju un šādā statusā reģistrēta Eindhovenas (Nīderlande) Tirdzniecības kamerā, būt par starpnieci Beļģijā esošu nekustamo īpašumu pārdošanā. Visas *Grensland* darbības Beļģijā veic vai nu van Astena, vai van Loikens, rīkojoties van Astenas vārdā un virsuzraudzībā.

Pieteikums par apstiprinošu spriedumu

25 Pēc tam, kad van Loikenam tika izsniegts 2003. gada 10. janvāra spriedums, *CIB* un *BIV* 2004. gada 27. maijā iesniedza pirmo pieteikumu spriedumam par kopējās naudas soda summas apstiprināšanu. Ar 2004. gada 26. novembra spriedumu šis pieteikums tika atzīts par pamatotu EUR 14 800 apmērā; van Loikens šo spriedumu nepārsūdzēja un turklāt šo summu samaksāja.

26 2005. gada 25. oktobrī *CIB* un *BIV* vēlreiz vērsās pie *Voorzitter van de rechtbank van koophandel te Hasselt*, lai tas konstatētu, ka van Loikens nav izpildījis 2003. gada 10. janvāra spriedumā ietverto izbeigšanas rīkojumu, un tādēļ atzītu, ka galīgā kopējā naudas soda summa saskaņā ar šo spriedumu ir EUR 100 000.

27 *CIB* un *BIV* šajā sakarā atsaucas uz interneta mājas lapā *www.grensland.nl* ievietoto sludinājumu par vairāk nekā 50 dzīvojamo māju un citu Beļģijā esošu nekustamo īpašumu pārdošanu.

28 Tāpat tās atsaucas uz Beļģijas tiesu izpildītāja paziņojumu, kurā konstatēts, ka van Loikens potenciālajam pircējam uz vietas izrādīja Beļģijā esošu nekustamo īpašumu un sniedza tehniskas dabas komentārus par šī īpašuma konstrukciju. Šī apmeklējuma laikā van Loikens potenciālajiem pircējiem izsniedza brošūru, kurā ietverta informācija par šo nekustamo īpašumu un norāde, ka Beļģijas tiesību aktos regulētās darbības veikusi rīkotāja van Astena, kuru ir apstiprinājusi *BIV*. Šī informācija atrodama arī *Grensland* mājas lapā internetā.

29 Šādos apstākļos iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Nīderlandē reģistrēts nekustamā īpašuma mākleris, kas piedāvā pārdošanā Beļģijā esošus nekustamos īpašumus, pārkāpj 2003. gada 10. janvāra spriedumā ietverto izbeigšanas rīkojumu, ja viņš savu darbību organizē kā sadarbību ar *BIV* apstiprinātu Beļģijas nekustamā īpašuma mākleri.

30 Šādos apstākļos *Voorzitter van de rechtbank van koophandel te Hasselt* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Direktīvas 89/48 [..] 3. un 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka Nīderlandē reģistrētam nekustamā īpašuma māklerim, kas veic nekustamā īpašuma starpnieka darbības Beļģijā, vairs nav jāatbilst prasībām, ko ir noteicis Beļģijas likumdevējs, ieviešot šo direktīvu [..], ja tas ir noslēdzis sadarbības līgumu ar [*BIV*] apstiprinātu Beļģijā reģistrētu nekustamā īpašuma mākleri un organizē savu darbību tādējādi, ka i) attiecībā uz darbībām Beļģijā patērētājs vienmēr var vērsties pie šī Beļģijā apstiprinātā nekustamā īpašumu māklera un ii) šī sadarbība tiek reklamēta, proti, norādot uz šī Beļģijā *BIV* apstiprinātā nekustamā īpašuma māklera iesaistīšanos, ja darbības tiek veiktas saskaņā ar Beļģijas tiesībām,

vai arī

Direktīvas 89/48 [..] 3. un 4. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka Nīderlandē reģistrētam nekustamā īpašuma māklerim, kas veic nekustamā īpašuma starpnieka darbības Beļģijā, jebkurā gadījumā ir jāatbilst Beļģijas likumdevēja saskaņā ar šo direktīvu noteiktām prasībām [..], neņemot vērā iespējamo sadarbības līgumu [, ko šis nekustamā īpašuma mākleris noslēdzis] ar Beļģijā apstiprinātu nekustamā īpašuma mākleri, kas sniedz savu palīdzību saskaņā ar Beļģijas tiesībām [veiktās] darbībās[?]

2) Vai, ja Tiesa [atbalsta otro no minētajām alternatīvām], no tā neizriet, ka šī direktīva un šīs direktīvas transponēšanai pieņemtie valsts noteikumi ir pretrunā EKL 49. pantam [..], jo, šādi interpretējot, ar šo direktīvu un tās transponēšanai pieņemtajiem noteikumiem mākslīgi un bez objektīva pamatojuma Beļģijā

esošo nekustamā īpašuma aģentūru pakalpojumu tirgus tiek izolēts — pret ko var izteikt iebildumus — no sadarbības dažādās dalībvalstīs (Beļģij[as Karalistē] un Nīderland[es Karalistē]) reģistrētu pašnodarbināto nekustamā īpašuma mākleru starpā, kur vismaz viens ([Beļģijā reģistrēts] nekustamā īpašuma mākleris) atbilst direktīvas un [iepriekš minēto] valsts tiesību normu prasībām, līdz ar ko prasība, lai arī [Nīderlandē reģistrēts nekustamā īpašuma] mākleris atbilstu šīm [..] prasībām, ir netieša diskriminācija pilsonības dēļ un ir vismaz aizliegts nediskriminācijas ierobežojums[?]"

Par pirmo jautājumu

31 No Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka atbildētājam pamata lietā ir pārmests, ka pat pēc savu darbību reorganizācijas pēc sadarbības līguma noslēgšanas viņš Beļģijā ir veicis zināmas darbības, uz ko saskaņā ar Beļģijas tiesisko regulējumu attiecas reglamentētā nekustamā īpašuma māklera profesija, iepriekš nesaņemdams atļauju strādāt šajā profesijā Beļģijā. Viņam pamata lietā pārmestās darbības ir, pirmkārt, sludinājumi par Beļģijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem interneta mājas lapā un, otrkārt, šo nekustamo īpašumu izrādīšana uz vietas potenciālajiem pircējiem, apmeklējot šos īpašumus un sniedzot tehniskas dabas komentārus par to konstrukciju. No šiem lietas materiāliem un pamata lietas dalībnieku apsvērumiem izriet, ka iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai citas darbības — tostarp ar pārdošanas juridiskajiem aspektiem saistītās — saskaņā ar sadarbības līgumu ir veiktas, iesaistoties Beļģijā pienācīgi apstiprinātam nekustamā īpašuma māklerim.

32 Līdz ar to jāatzīst, ka, uzdodama savu pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 89/48 3. un 4. pants nepieļauj dalībvalsts tiesisko regulējumu, ar kuru tādu darbību kā pamata lietā veikšanai tās teritorijā, ko īsteno citā

dalībvalstī reģistrēts pakalpojumu sniedzējs, kas atrodas tādā situācijā kā atbildētājs pamata lietā, ir nepieciešama atļauja, kuras piešķiršana ir atkarīga no juridiskās kvalifikācijas atbilstības pārbaudes veiksmīgas izturēšanas.

33 Šīs direktīvas 3. panta pirmās daļas b) punktā paredzēts, ka dalībvalsts nedrīkst, pamatojoties uz nepietiekamu kvalifikāciju, atteikt dalībvalsts pilsonim atļauju tās teritorijā strādāt reglamentētā profesijā, ja viņam ir zināmiem kritērijiem atbilstoša profesionāla kvalifikācija. Tiesā netika apstrīdēts, ka van Loikens atbilst attiecīgajiem kritērijiem, tomēr tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

34 Neraugoties uz Direktīvas 89/48 3. pantu, tās 4. pants ar zināmiem nosacījumiem, kas ir izklāstīti šajā pantā, atļauj attiecīgajai dalībvalstij pieprasīt, lai kandidātam tiktu piemēroti līdzsvarojoši pasākumi.

Par līdzsvarojoša pasākuma izvēli

35 No šīs direktīvas 4. panta 1. punkta b) apakšpunkta trešās daļas izriet, ka attiecīgajai dalībvalstij, kas nosaka līdzsvarojošos pasākumus, principā ir jādod kandidātam tiesības izvēlēties starp adaptācijas laikposmu un kvalifikācijas atbilstības pārbaudi.

36 Tomēr profesijām, "kuru praksē ir nepieciešamas precīzas attiecīgās valsts tiesību aktu zināšanas un attiecībā uz kurām konsultāciju un/vai palīdzības sniegšana saistībā ar valsts tiesību aktiem ir būtisks un pastāvīgs profesionālās darbības aspekts", attiecīgā dalībvalsts, atkāpjoties no Direktīvas 89/48 4. panta 1. punkta b) apakšpunkta trešajā daļā noteiktā principa, drīkst noteikt vai nu adaptācijas laikposmu, vai arī kvalifikācijas atbilstības pārbaudi.

37 Tomēr, ievērojot informāciju par nekustamā īpašuma mākleru apmācību Beļģijā, ko Tiesai sēdes laikā sniegusi Komisija un kas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai, nešķiet, ka runa ir par profesiju, kam piemērojama šī atkāpe. Saskaņā ar šo informāciju pietiek ar Beļģijas civilā, lauksaimniecības, tehniskā vai industriālā inženiera diplomu, lai varētu strādāt nekustamā īpašuma māklera profesijā Beļģijā, un mācības, kuras pabeidzot, tiek izsniegti šie diplomi, neietver būtisku juridisku apmācību.

38 Kā Tiesa jau ir atzinusi, profesiju reglamentējošās dalībvalsts prasītās izglītības saturs ir īpaši nozīmīgs kritērijs, lai noteiktu ar darbu šajā profesijā saistītās prasības (2006. gada 7. septembra spriedums lietā C-149/05 *Price*, Krājums, I-7691. lpp., 55. punkts). Tādējādi nevar uzskatīt, ka profesija, kurā var strādāt personas, kas nav ieguvušas būtisku juridisku izglītību, pieskaitāma profesijām, "kuru praksē ir nepieciešamas precīzas attiecīgās valsts tiesību aktu zināšanas".

Par līdzsvarojošo pasākumu samērīgumu

39 Katrā ziņā Direktīvas 89/48 4. panta, ar kuru skaidri atļauti līdzsvarojoši pasākumi, piemērošanas joma jāattiecina tikai uz gadījumiem, kad šie pasākumi ir samērīgi ar sasniedzamo mērķi (2006. gada 19. janvāra spriedums lietā C-330/03 *Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos*, Krājums, I-801. lpp., 24. punkts).

40 Šajā sakarā jāatgādina, kā izklāstīts šī sprieduma 31. punktā, ka vismaz pēc savu darbību reorganizācijas, noslēdzot sadarbības līgumu, van Loikens vairs neīstenoja visus nekustamā īpašuma māklera reglamentētās profesijas — kāda tā definēta

Beļģijā — aspektus, bet veica tikai dažas no šo profesiju veidojošām reglamentētām profesionālām darbībām. Viņš it īpaši apgalvo, ka vairs nav iesaistījies pārdošanas juridiskajos aspektos, jo tos saskaņā ar sadarbības līgumu īstenoja van Astena, Beļģijā pienācīgi apstiprināta nekustamā īpašuma māklere. Šo apgalvojumu patiesīgums jāpārbauda iesniedzējtiesai.

41 Šādos apstākļos pakalpojumu sniedzējam noteiktais pienākums izpildīt līdzsvarojošos pasākumus attiecībā uz viņa zināšanām par konkrētās dalībvalsts tiesībām acīmredzami pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai tādus pakalpojumu saņēmējus kā pamata lietā aizsargātu pret neadekvātas ar pārdošanas juridiskajiem aspektiem saistītas palīdzības risku. Ievērojot iepriekšējā punktā aprakstīto darbības metodi, šo pakalpjumu saņēmēju intereses tiek aizsargātas, jo ikvienā šajā dalībvalstī esoša nekustamā īpašuma pārdošanas darījumā iesaistās šajā dalībvalstī pienācīgi apstiprināts nekustamā īpašuma mākleris, kā tas būtu arī tāda darījuma gadījumā, saistībā ar kuru nevienā no tā aspektiem nebūtu jāiesaista citā dalībvalstī reģistrēts starpnieks.

Par Kopienu tiesību pārkāpuma sekām

42 Runājot par naudas soda piespriešanu tādos apstākļos kā pamata lietā, jāatgādina, ka dalībvalsts nevar piemērot sodu par neizpildītu administratīvu formalitāti, ja šīs formalitātes izpildi ir atteikusi vai padarījusi par neiespējamu attiecīgā dalībvalsts, tādējādi pārkāpdama Kopienu tiesības (šajā sakarā skat. 2007. gada 6. marta spriedumu apvienotajās lietās C-338/04, C-359/04 un C-360/04 *Placanica* u.c., Krājums, I-1891. lpp., 69. punkts). It īpaši tas tā ir gadījumā, ja attiecīgās formalitātes izpilde ir pakārtota nosacījumiem, kas ir pretrunā Kopienu tiesībām.

43 Ievērojot visus iepriekšējos apsvērumus, uz pirmo jautājumu sniedzama šāda atbilde: Direktīvas 89/48 3. un 4. pants nepieļauj dalībvalsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru tādu darbību kā pamata lietā veikšanai tās teritorijā, ko īsteno citā dalībvalstī reģistrēts pakalpojumu sniedzējs, kas atrodas tādā situācijā kā atbildētājs pamata lietā, ir nepieciešama atļauja, kuras piešķiršana ir atkarīga no juridiskās kvalifikācijas atbilstības pārbaudes veiksmīgas izturēšanas.

Par otro jautājumu

44 Ievērojot uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro jautājumu atbilde nav jāsniedz.

Par tiesāšanās izdevumiem

45 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

Padomes 1988. gada 21. decembra Direktīvas 89/48/EEK par vispārēju sistēmu tādu augstākās izglītības diplomu atzīšanai, ko piešķir par vismaz trīs gadu

profesionālo izglītību, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 14. maija Direktīvu 2001/19/EK, 3. un 4. pants nepieļauj dalībvalsts tiesisko regulējumu, saskaņā ar kuru tādu darbību kā pamata lietā veikšanai tās teritorijā, ko īsteno citā dalībvalstī reģistrēts pakalpojumu sniedzējs, kas atrodas tādā situācijā kā atbildētājs pamata lietā, ir nepieciešama atļauja, kuras piešķiršana ir atkarīga no juridiskās kvalifikācijas atbilstības pārbaudes veiksmīgas izturēšanas.

[Paraksti]